

Çocukluğa Bakış: Bir Sosyal Paylaşım Sitesi Örneği

The Perspective on The Childhood: An Example of A Social Networking Site

Müge Kunt Bulut, Neslihan Avcı

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

İlk kayıt tarihi: 15.06.2016

Yayına Kabul Tarihi: 11.10.2016

Özet

Bu çalışmanın amacı, bir sosyal paylaşım sitesinde çocukluk konu etiketiyle fotoğraf paylaşan kişilerin çocukluk anlayışlarını ortaya koymaktır. Bu amaçla, fotoğraf yayını yapılan bir sosyal paylaşım sitesi belirlenmiş ve çocukluk konu etiketiyle fotoğraf paylaşan kişilerin çocukluğa atfettikleri imgelerin ve duyguların neler olduğu incelenmiştir. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada çevrimiçi bilgi toplama yönteminden yararlanılmıştır. Çalışma materyalini, belirlenen sosyal paylaşım sitesinde 2014-2015 yıllarının farklı aylarında çocukluk konu etiketiyle yayınlanan 400 fotoğraf oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin analizi içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Tüm veriler incelenerek kategoriler ve kodlar çıkarılmıştır. Kategoriler “Çocukluğa atfedilen imgeler” ve “Çocukluğa atfedilen sözcükler/duygular” olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır. Çocukluğa atfedilen imgelerde kişilerin en çok çocukluk dönemlerine özgü yiyecekleri ve oynadıkları oyunlarla oyuncakları paylaştıkları görülmüştür. Çocukluğa atfedilen sözcükler ve duygularda ise kişilerin en çok çocukluğa karşı özlem duydukları ve çocukluk yaşantılarının zaman içerisinde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: *çocukluk, çocukluk anlayışı, sosyal paylaşım sitesi*

Abstract

The purpose of this study is to present the perception and understanding of the individuals who shared photographs with the hashtag childhood (#childhood) on social networking site towards childhood. For that reason, a social media website was chosen and what images and emotions the users who shared photographs with #childhood attribute to childhood was examined. In this qualitative study, online data collection method was utilized. The sampling materials chosen in the study were 400 photographs shared with #childhood in different months in the years 2014 and 2015 on the related social media website. The obtained data was analysed through content analysis method. Examining all the data, possible categories and codes were formed. Categories were formed under two titles: “Images attributed to Childhood” and “Expressions/Emotions attributed to Childhood”. In the former category, the most shared images were observed as food, games and toys peculiar only to childhood. In the latter category, the users were seen expressing their longings for their childhood years and highlighting how their childhood was different from the childhood in today’s world and stressing how childhood has changed over time.

Keywords: *childhood, perception of childhood, social networking site*

1. Giriş

Çocukluk, her toplum için farklı değerlendirilebildiği gibi geçmişten günümüze de birçok değişikliğe uğramış bir kavramdır. Çocuklukla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde 20. Yüzyıldan sonra araştırmaların arttığı, çocuga ve çocukluğa bakış açısının da değiştiği gözlemlenmiştir (Archard,2004; Elkind,1999; Heywood,2003; Onur,2005; Postman,1995; Sorin,2005). Bu değişikliklere rağmen hala herkesin ortak bir noktada bulunduğu çocukluk ile ilgili net bir tanım yapılamamakla birlikte çocukluğu; yetişkinlerinkinden farklı, oyun oynanabilecek ve büyüyüp gelişebilecek ayrı güvenli bir ortam gerektiren, yetişkinlik öncesi dönem olarak tanımlamak mümkündür (Bellamy, 2005).

Çocukluk araştırmalarının başlangıcı, Aries' in 1962 yılında yayınlanan "Centuries of Childhood" eseriyle çocukluğun keşfi açısından yaptığı etkileyici tanımlara dayandırılmaktadır. Aries' in çalışmaları ışığında çocukların sosyal ve kültürel değerlerinin de olduğu belirlenmiş ve böylelikle çocukluğun toplumlar tarafından tartışılabileceği bir alt yapının da temeli oluşturulmuştur (Aries' ten aktaran Heywood, 2003). Sosyal, ahlaki, hukuki ve siyasi açılardan çocukluk tartışmaları evrensel olarak kabul görmüş olan Aries'in açıklamalarının bir devamı gibi başlamaktadır. Çocukluk ile ilgili yapılan çalışmalarda "Aries'in de gösterdiği gibi" deyişi, çok bilinen bir giriş ifadesidir.

Çocukluk çalışmalarına Aries öncülük etmekle birlikte modern çocukluk görüşünün öncülerinden biri olarak Rousseau' nun çocuga ve çocukluğa bakışını vurgulamak gerekmektedir. Rousseau çocukluk diye ayrı bir dönemin varlığının kabul edilmesi gerektiğini dile getiren öncülerdendir. Çocuğun yetişkinlerden farklı, çocukluğun da ayrı bir yaşam dönemi olarak ele alınmasının önemini ifade etmektedir. Çocuğun içindeki adamı arayanları eleştirmektedir ve çocukluğun insan hayatının sıralaması içerisinde kendi yerine sahip olduğunu söylemektedir. Büyüğü büyük, çocuğu çocuk olarak görmek gerektiğini vurgulamaktadır. Rousseau, kendine has bir çocukluk anlayışına sahiptir yani çocukluğun insan hayatının sıralaması içinde doğru yerinin gerçekten ne olduğuna dair bir görüşü bulunmaktadır. Bu görüşüne göre Rousseau çocukluğu; ahlaki olarak masum, doğaya yakın, kendisini ifade etme özgürlüğüne sahip ve sosyal düzen tarafından kirletilmemiş bir dönem olarak düşünmektedir. Dolayısıyla Rousseau eğitimin, çocuğun kimliğini ve kendine özgü doğasını kabul etmesini talep etmektedir. Bu da çocuğu içinde bulunduğu yaşam döneminin özellikleri ve gereksinimleriyle tanıma ve kabul etmeyi gerektirmektedir (Archard, 2004; Rousseau, 2013).

Çocukluk çalışmalarına önemli katkılar sunan Amerikalı gelişim ve eğitim psikoloğu David Elkind, son üç yüz yılda özellikle batı dünyasında gelişen modern çocukluk anlayışının aksine günümüzde postmodern bir çocukluğun öne çıkmakta olduğunu belirtmektedir. Elkind (1999)' ın çocukluk anlayışına göre; çocuk doğanın bir armağanıdır; çocuk imgesi ise insanın yarattığı bir şeydir. Doğanın armağanı

olmanın ötesinde olan çocuk imgesi, tarihin her döneminde eğitim uygulamalarını belirlemiştir. Ayrıca Elkind (1999) insanın yaratmış olduğu çocuk imgesini, doğru olduğu kadar hatalı da görmektedir. Çocuğa ilişkin yanlış imgeler, doğru olanlardan daha güçlüdür ve daha kolay akılda kalmaktadır. Elkind (1999), geçmişte olduğu gibi günümüzde de çocukların refahını tehdit eden hatalı imgelerle savaşmak gerektiğini vurgulamaktadır.

Çocukluk sosyolojisi alanında önemli çalışmaları olan Corsaro (2011) 1980' li yıllara kadar sosyolojide hemen hemen hiç çocuk araştırması olmadığını, son yıllarda durumun oldukça değiştiğini, günümüzde giderek artan sayıda teorik konu ve ampirik bulgunun paylaşıldığı yayınlara rastlandığını belirtmektedir. Çocukların sosyolojide uzun süre ihmal edilmesinin nedenini onların toplumdaki ve kuramsal yaklaşımlardaki ikincil ya da aşağı konumları olarak açıklamaktadır. Toplumun, çocuklara bugünkü yaşamlarının nasıl olduğu, şimdiki gereksinimlerinin ve isteklerinin neler olduğu açısından değil, yarın nasıl bir yetişkin olacakları açısından baktığını düşünmektedir. Ayrıca çocukluk çalışmaları konusunda önemli bir yere sahip İngiliz sosyal antropolog Alisson James (2001), kendi ülkesinde dahi 20 yıl öncesine kadar çocukluk çalışmalarının sosyoloji alanında çok sınırlı olduğunu vurgulamaktadır. çocuk ve çocukluğa bakışın araştırılmasının yeni sayılabilecek tarihesinden çocukluk çalışmalarında bazı noktaların dikkate alınmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Çocukluk sosyolojisi alanında önemli çalışmaları bulunan James ve Prout (2015) "Çocukluğun inşası ve yeniden inşası" adlı kitapta, çocukluğun araştırılmasında yeni yaklaşımların şu ön kabulleri benimsediğini belirtmektedir.

1. Çocukluk toplumsal bir yapım olarak anlaşılır. Çocukluk insan gruplarının doğal ve evrensel bir özelliği değil toplumların özel ve yapısal bir bileşeni olarak ortaya çıkar.

2. Kültürlerarası araştırmalar tek ve evrensel bir çocukluk değil, çeşitli çocukluklar olduğunu göstermektedir.

3. Çocukların toplumsal ilişkileri ve kültürleri yetişkinlerin bakış açısından bağımsız olarak kendi başına araştırılmaya değerdir.

4. Çocuklar kendi toplumsal yaşamlarının kurulmasında ve yönetilmesinde etkindirler ve öyle görülmelidirler.

5. Etnografi, çocukluğun araştırılmasında özellikle yararlı bir yöntem bilimdir; sosyolojik bilginin üretimine çocukların katılması deneysel ya da tarama türü araştırmalardan daha fazla olanak kılmaktadır.

Bu ilkeler doğrultusunda çocukluk çalışmaları yapan araştırmacılar, çocukluğa toplumun bakış açısının, çocuklara sağlanacak hizmetleri etkileyecek derecede önemli olduğunu şiddetle vurgulamaktadır (James & James, 2012; Johnny, 2006; Mayall, 2000; Punch, 2003; Quennerstedt & Quennerstedt, 2014; Sorin, 2005; Tisdall & Punch, 2012; Uprichard, 2008; Woodhead, 2004). Toplumsallaşma süreçleri incelen-

diğinde insanlar, tarih boyunca büyük değişimlerin içinden geçmişlerdir. Bu süreçte toplumların genel olarak çocuklara yaklaşımı da değişim göstermiştir. Bir toplumun çocukluğa yüklediği anlamlar dünyaya olan bakış açılarını yansıtacağından son derece önemlidir. Tarihte somut olarak çocuklara ilişkin değil, soyut düşünceler bütünü olarak çocukluğa ilişkin daha çok bilgi bulmak mümkündür (Elkind, 1999; Heywood, 2003; Onur, 2005; Postman, 1995; Tan, 1989). Yetişkinler, çocuklardan çok, soyut bir kavram olan çocukluk üzerine yazılar yazmışlar ve toplumlarının yaşadıkları dönem içinde çocuklara olan yaklaşımlarını bu şekilde göstermişlerdir. Çocuk ve çocukluğa bakış, yer ve zaman değiştikçe toplumların ve ailelerin yaklaşımları doğrultusunda farklılık göstermektedir (Onur, 2005). Çocukluğun geçtiği ortamın fiziksel ve psikolojik özellikleri hem çocuklukta gelişimi hem de çocukluk anlayışını etkilemektedir (Jenks, 2005). Çocuk ve çocukluk kavramlarına yüklenen anlam ve tanımlar; toplumda çocuğa tanınan ya da tanınmayan haklar, çocuklardan beklenen davranışlar, yükümlülüklerle uygulanan ceza ve yaptırımlar ile eğitim modellerine kadar çok çeşitli konularda belirleyici nitelik taşımaktadır (Tan, 1989). Çocukluk anlayışında değişim olabilmesi için; bireylerin çocuğa ve çocukluğa bakış açısının ve bu kavramları nasıl değerlendirdiklerinin araştırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Günümüze değin çocukluk anlayışıyla ilgili yapılmış çalışmalarda çocuk ve çocukluğun tanımı, çocuğun tarihteki yeri, günümüzde çocuğun statüsü gibi konular ele alınmıştır (Archard,2004; Elkind,1999; Heywood,2003; Onur,2005; Postman,1995; Sorin,2005). Özellikle ampirik bulgular, çocuklarla ilgili dergi ve kitapların incelenmesinden, çocuklarla çalışan meslek gruplarıyla yapılan araştırmalara kadar gitmektedir. Ancak çağımızın hakim paylaşım ve etkileşim şekli olan “sanal” ortamlarda çocukluğun ve çocuğun nasıl yer aldığına, sanal paylaşımcıların çocukluğa bakışlarının nasıl olduğuna ilişkin alan gerçekleştirilmiş bir araştırmaya rastlanmamıştır. Sanal ortamlarda kişilerin “çocukluk” konusu altında çeşitli paylaşımlarda buldukları görülmüştür. Bu kişilerin hiçbir etki altında kalmadan yaptıkları paylaşımların, gerçek düşüncelerini yansıtacağına inanıldığı için bu çalışmanın gerekli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı:

Bu çalışmanın amacı; bir sosyal paylaşım sitesinde çocukluk konu etiketiyle fotoğraf paylaşan kişilerin çocukluğa bakışlarını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için fotoğraf paylaşan kişilerin;

- Çocukluğa atfettikleri imgeler nelerdir?
- Çocukluğa atfettikleri sözcükler ve duygular nelerdir?

sorularına yanıt aranmıştır.

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma bir nitel durum çalışmasıdır (Creswell, 2013; Glesne, 2013; Merriam, 2013). Durum çalışması; araştırmacının, gerçek yaşamda güncel bir durumu çeşitli bilgi kaynakları kullanarak detaylı ve derinlemesine incelediği nitel bir yaklaşımdır (Creswell, 2013). Nitel araştırmalarda görüşmeler ve gözlemlerin yanı sıra dokümanlar ile görsel materyaller de temel bilgi kaynaklarıdır. Nitel araştırmalarda geleneksel olarak üç temel bilgi toplama şekli görüşmeler, gözlem ve doküman incelemesidir. Sanal ortamlardan ulaşılabilecek veriler de nitel araştırmaları kapsamaktadır. Görsel programlar; sanal görüntü, video ve fotoğraf paylaşılan sitelerden toplanacak bilgiler belge ve veri olarak kabul edilebilir. Sanal ortamlardan çeşitli yollarla bilgi toplama “Çevrimiçi Bilgi Toplama” olarak literatürde adlandırılmaktadır. Bu çalışmada da çevrimiçi bilgi toplama yönteminden yararlanılmıştır. Çevrimiçi bilgi toplama yöntemi ile sanal ortamlardan ulaşılan veriler araştırmacılar tarafından analiz edilmekte ve yorumlanmaktadır. Sanal ortamlardan veri toplamak araştırmacının var olan veriye daha kolay ulaşmasını sağlayan araştırma tekniklerinin elektronik dalı olarak kabul edilmektedir (Glesne, 2013; Merriam, 2013).

Çalışma Evreni

Fotoğraf paylaşımı esasına dayanan bir sosyal paylaşım sitesinin (instagram) kullanıcıları tarafından paylaşılmış, çocuklukla ilgili fotoğraflar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu sosyal paylaşım sitesinde kullanıcılar kendi profillerini oluşturup diledikleri fotoğrafları kendi sayfalarında paylaşabilmektedir. Aynı zamanda paylaşılan fotoğraflar konularına göre etiketlenip (hashtag) tüm kullanıcıların görebileceği alanlarda da konu etiketiyle yayınlanabilmektedir (Vikipedi, 2016).

Çalışma Materyali

Araştırmanın çalışma materyali amaçlı örnekleme türlerinden olasılıksız örnekleme tekniğinin ölçüt örnekleme çeşidi ile belirlenmiştir (Patton, 2014). Bu çalışmada amaç “çocukluk” konu etiketiyle paylaşılan fotoğrafların incelenmesi olduğu için ölçüt olarak yıl sınırlaması ile ay çeşitliliğine gidilmesine ve #çocukluk konu etiketinin kullanılıyor olmasına dikkat edilmiştir. Buna göre Instagram’ da 2014 ve 2015 yıllarının farklı aylarında yayınlanan ve #çocukluk konu etiketini kullanan 400 fotoğraf çalışmaya dahil edilmiştir. Çocukluk konu etiketiyle paylaşılan fotoğrafların tercih edilmesinin nedeni, kullanıcıların çocukluğa atfettikleri düşünce ve değerlerle ilgili olabileceği bu konu etiketini tercihlerinin düşüncesidir. Çünkü bu sitede kullanıcıların düşünceleri, fotoğraflara verilen konu etiketleri ile yansıtılmaktadır.

Verilerin Analizi:

Araştırma verilerinin analizi içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinin gerçekleştirilmesinden önce incelenecek fotoğraflar klasörlenmiş; ana-

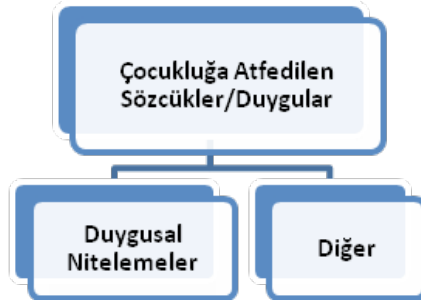
liz öncesi hazırlıklar yapılmış ve kategoriler araştırmanın başında belirlenen araştırma sorularını yansıtabak şekilde belirlenmiştir. Kodlar ise fotoğraflar ve fotoğraflara verilen konu etiketleri incelendikten sonra tündengelim yoluyla analiz yaklaşımı kullanılarak oluşturulmuştur (Creswell, 2013; Glesne, 2013; Merriam, 2013).

Çocukluğa atfedilen imgeler (Şekil 1) ve çocukluğa atfedilen sözcükler/duygular (Şekil 2) olmak üzere iki kategori altında bulgular yorumlanmıştır. Kategori ve kodların gösterildiği şekiller aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1. Çocukluğa atfedilen İmgeler

Şekil 2. Çocukluğa Atfedilen Sözcükler/Duygular

Araştırmada Dikkat Edilen Etik İlkeler

İnternet yoluyla veri toplama yöntemi gizlilik hakkına yönelik yeni etik kodların oluşmasına neden olmuştur. Ancak araştırmacıların bilgisayar ortamı iletişim kullanımını kolaylaştıracak net bir etik yönerge halen bulunmamaktadır. Çevrimiçi topluluklar tarafından geliştirilmiş etik kurallara “internet görgü kuralları” da denilmektedir (Glesne, 2013). Bu araştırmada da Glesne (2013)’nin belirttiği “internet görgü kuralları” na göre fotoğraflarını incelediğimiz kişilerin isimlerini ve kimliklerini belli edecek her hangi bir bilgi paylaşımında bulunulmamıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde sosyal medyada çocukluk konu etiketiyle fotoğraf paylaşan kişilerin çocukluk anlayışlarını ortaya koyma amacıyla incelenen fotoğraflar sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışmadaki bulgular, çocukluğa atfedilen imgeler ve çocukluğa atfedilen sözcükler/duygular olmak üzere 2 ana kategori şeklinde belirlenmiştir. Bunların alt kategorileri ve kodları incelenen fotoğraflar sonucunda elde edilen bulgulara göre açıklanmıştır.

Çocukluğa Atfedilen İmgeler

Kişiler tarafından çocukluk konu etiketiyle paylaşılan fotoğraflar arasında kişilerin çocukluğa atfettikleri imgeleri yansıtan resimlerin kodları ve fotoğraf sayıları tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1. Çocukluğa atfedilen imgeler

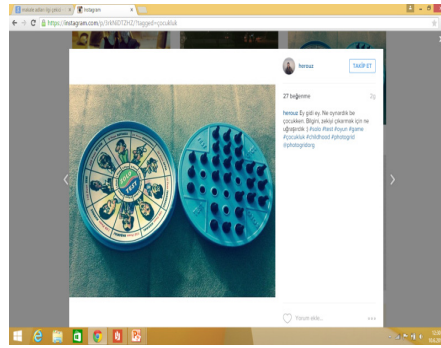
Kodlar	Fotoğraf sayısı
Yiyecek resimleri	78
Oyun/oyuncak Resimleri	51
Kendi çocukluklarıyla ilgili Resimler	46
Çocukluk arkadaşlarının resimleri	37
Tv programları	21
Kitap resimleri	16

Tablo 1 incelendiğinde kişilerin paylaştıkları fotoğraflarda; yiyecek, oyuncak ve kitap resimlerinden televizyon programlarına; kendi çocukluklarıyla ilgili resimlerden çocukluk arkadaşlarının resimlerine kadar altı farklı boyutta çocukluğa gönderme yaptıkları görülmüştür. Bu fotoğraflar arasından en yüksek sayıya sahip olan “yiyecek resimleri” iken, oyun/oyuncak resimleri ile ilgili paylaşılan fotoğraflar ikinci sırayı almaktadır. Kitap resimlerinin ise 16 fotoğraf ile en düşük sayıya sahip olduğu belirlenmiştir. Çocukluğa atfedilen fotoğraflardan yiyecek resimlerine örnek olarak şekil 3. sosyal medyada kişiler tarafından çocukluk konu etiketiyle paylaşılanlar arasında yer almaktadır. Oyun/oyuncak resimlerinden bir tanesi şekil 4’ te verilmişken, tv programları şekil 5’ te kitap resimleri de şekil 6’ da gösterilmektedir. Kişilerin kendi çocuklukları ve çocukluk arkadaşlarıyla ilgili resimlerinin ise yüzleri görüldüğü için yayınlanması uygun görülmemiştir.

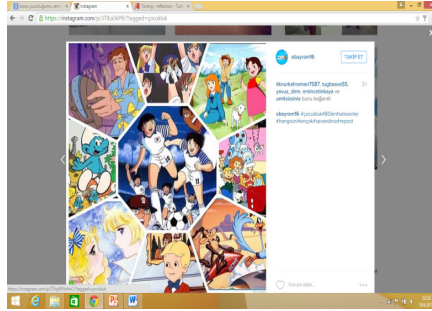
Şekil 3. Yiyecek resimleri (#çocukluk, #cino, #ile, #güzeldi, #biz, #bunlarla, #ve, #unutmadık, #seni, #cino)

Resimde yer alan gofretler kullanıcının çocukluk döneminde üretilen bir yiyeceği temsil etmektedir. Konu etiketlerinin arasında çocukluk ve unutmadık ifadelerinin olması resimdeki gofretin o dönemlerde özellikle çocuklar tarafından tercih edilen bir yiyecek olduğunu düşündürmektedir. İncelenen fotoğraflarda yiyecek resimleri kodunda yer alan diğer resimler de şekil 3’ te verilen örnek gibi kullanıcıların çocukluk dönemlerinde üretilen ve özellikle çocukların tükettikleri yiyecekleri temsil etmektedir.

Şekil 4. Oyun/oyuncak resimleri (#solo, #test, #oyun, #game, #çocukluk, #childhood, #photogrid, #photogridorg)

Resimde yer alan solo test adlı oyun, kullanıcının kendi çocukluk döneminin oyunlarına atfen yayınlanmıştır. Kullanıcının seçtiği konu etiketlerinden “çocukluk” ifadesi de bu oyunun çocukluk dönemini yansıttığı görüşünü desteklemektedir.

Şekil 5. Televizyon programları (#çocukluk, #80ler, #seksenler, #hangisini, #en-cok, #severdiniz, #repost)

Resimde yer alan çocuklara yönelik televizyon programları, kullanıcının konu etiketlerinde de seksenler olarak belirttiği gibi eski dönemleri yani kullanıcının çocukluk dönemlerinde izlediği çizgi filmleri yansıtmaktadır.

Şekil 6. Kitap resimleri (#şekerportakalı, #kitap, # dosttur, #yalnız, #hissettirmez, #book, #çeviri, #çocukluk, #kahve, #latte, #coffe, #kafadinleme, #caddebostan, #şeker, #portakalı, #can, #yaz, #kitaplar, #kafeler)

Kullanıcının çocukluğa atfederek paylaştığı Şeker Portakalı adlı kitap, kitap resimleri kodu altında incelenen diğer fotoğrafları da yansıtmaktadır. Diğer fotoğraflarda aynı şekilde çocukluk dönemlerinde okunan kitapları ve konu etiketleri de aynı şekilde çocukluğa vurgulamaktadır.

Çocukluğa Atfedilen Sözcükler/Duygular

Sosyal medyada çocukluk konu etiketiyle paylaşılan fotoğraflardan sözcükler/duyguları temsil ettiği düşünülenler duygusal nitelermeler ve diğer olmak üzere iki alt kategoriye ayrılmıştır. Bunlarla ilgili paylaşılan fotoğrafların kodları ve sayıları tablo 2. ve tablo 3.'te sunulmuştur.

Duygusal Nitelemeler

Çocukluk konu etiketiyle paylaşılan fotoğraflardan duygusal nitelemeleri yansıtanların incelenmesi sonucunda tablo 2’ de yer alan kodlar oluşturulmuştur.

Tablo 2. Duygusal nitelemeler

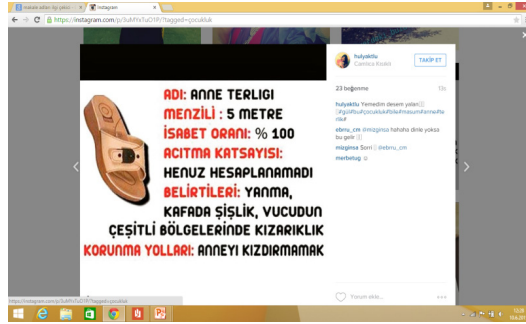
Kodlar	Fotoğraf sayısı
Çocukluğa duyulan özlem	89
Masum	58
Mutluluk	35
Eğlence	35
Sevgi	27
Güzel	24
Sevinç	18
Huzur	6
Aldanma	1
Mantıksız duygular	1

Tablo 2 incelendiğinde fotoğraf paylaşan kişilerin çocukluğu; çocukluğa duyulan özlem, masum, mutluluk, eğlence ve sevgi gibi duygularla ifade ettikleri görülmüştür. Bu duygusal nitelemeler arasından çocukluğa duyulan özlem en çok fotoğraf sayısına sahip iken mantıksız duygular olarak kodlanan duygusal niteleme bir fotoğraf ile en az sayıya sahip olmuştur. Çocukluğa atfedilen duygusal nitelemelerden çocukluğa duyulan özlem ile ilgili bir örnek şekil 7.’ de verilmiştir. Sosyal medyada çocukluk konu etiketiyle paylaşılan ve duygusal nitelemelerden masum kodunu yansıtan bir fotoğraf şekil 8.’ da gösterilirken, mutluluk kodu ile ilgili fotoğraf şekil 9’ da gösterilmektedir.

Şekil 7. Çocukluğa duyulan özlem (#çocukluk, #günlerim, #geri, #gelsin, #günaydın)

Resimdeki metinde ve konu etiketlerinde kullanıcının “özledim” ve “çocukluk günlerim gelsin” ifadelerinin çocukluğa duyulan özlemi yansıttığı görülmektedir.

Şekil 8. Masum (#gül, #bu, #çocukluk, #masum, #anne, #terlik)

Kullanıcının paylaştığı fotoğraf ile ilgili yaptığı konu etiketlerinde fotoğraftaki durumu masum olarak nitelendirdiği anlaşılmaktadır.

Şekil 9. Mutluluk (#cemalsüreya, #keske, #kitap, #kitaplık, #okumakgüzel, #güzelözler, #aşk, #hayat, #hayatniçinden, #book, #love, #vscom, #goodlook, #sessizlik, #tatil, #manzara, #sevgi, #kitaplarkalpkırmazlar, #kitaplar, #okumakgüzel, #tozlukitaplık, #çocukluk, #mutluluk, #masum, #hayaller)

Kullanıcı paylaşılan fotoğraftaki metinde çocukken çok mutlu olduğunu vurgulamış ve yaptığı konu etiketleriyle de çocukluğu mutluluk olarak nitelendirmiştir.

Diğer

Çocukluğa atfedilen sözcükler/duygular ana kategorisi altında incelenen diğer fotoğraflar tablo 3’te belirlenen kodlara göre yorumlanmıştır.

Tablo 3. Diğer

Kodlar	Fotoğraf sayısı
Çocukluğun zaman içinde değiştiği	61
Tutulan takım	29
Yapılan Hareketlerin Çocukluk olarak nitelendirilmesi	27

Tablo 3 incelendiğinde sosyal medyada çocukluk konu etiketiyle paylaşılan fotoğraflardan diğer alt kategorisinde değerlendirilenlerin kodları çocukluğun zaman içinde değiştiği, tutulan takım ve yapılan hareketlerin çocukluk olarak nitelendirilmesi olarak belirlenmiştir. Bunlar arasından çocukluğun zaman içinde değişmesi en çok fotoğraf sayısına sahip iken tutulan takım ve yapılan hareketlerin çocukluk olarak nitelendirilmesi kodları onu takip etmektedir.

Şekil 10. Çocukluğun zaman içinde değiştiği (#photoshop, #life, #like, #çocukluk, #childhood, #kite, #selfie, #mylife)

Resimde 90larda ki çocukluğun uçurtma ile temsil edildiği 2015' te ise yerini selfie çubuğunun aldığı gösterilmiştir. Kullanıcının seçmiş olduğu konu etiketleri de (#selfie, #kite [uçurtma]) resimdeki değişen çocukluk mesajını desteklemektedir.

Çocukluğa atfedilen imgeler kategorisinde kullanıcıların en çok yiyecek resimleri ve oyun/oyuncak resimleri paylaştıkları görülmüştür. Paylaşılan fotoğraflar, çocukluğa duyulan özlemle ilişkilendirilebilir. John Holt (2000) “Çocuklukta Kaçış” adlı kitabında birçok birey için çocukluk döneminin olabildiğince mutlu geçtiğini ve uzun süre devam ettiğini belirtmektedir. Çocukluk döneminin sona ermesinin en çok bu dönemi mutlu geçirenlere acı verdiğini dile getirmektedir. Bu çalışmada da çocukluk dönemleriyle ilgili fotoğraf paylaşan kişilerin, çocukluk dönemlerine özlem duydukları düşünülmektedir. Bu konuyla ilgili 1. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresinde Güvenç (1997)’ in çocuk ve kültür başlıklı bildirisinde belirttiği “çocukken büyümeye özeniriz, büyüyünce çocukluğu özleriz” sözleri de yetişkinlerin “çocukluğa özlem” duyduklarını yansıtmaktadır. Ayrıca kullanıcıların yiyecek ve oyun/oyuncak resimleri paylaşımlarının, “çocukluğa” beslenme ve oyun gereksinimleri ile ilişkilendirdiklerini düşündürmektedir. Çocukların temel gereksinimlerinde beslenme, fiziksel gereksinimlerin başında gelirken, oyun gereksinimi ise psikolojik gereksinimlerin başında yer almaktadır (Woodhead, 2004). Beslenme gereksiniminin karşılanması çocukların öncelikli gereksinimleri arasında yer almaktadır. Ancak oyun oynama gereksinimleri de her alanda optimal gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadır. İnsanlar her yaşta oyun oynarlar fakat çocukluk döneminde oyunun ayrı bir yeri ve önemi vardır (Sheridan, Howard, & Alderson, 2010).

Çocukluğa atfedilen sözcükler/duygular kategorisinde elde edilen bulgular yorumlanırken iki alt kategoriye ayrılmıştır. Bunlar duygusal nitelermeler ve diğer kategorileridir. Duygusal nitelermeler kategorisinde incelenen fotoğraflarda kullanıcıların çocukluğu; çocukluğa duyulan özlem, masum, mutluluk, eğlence ve sevgi gibi duygularla ifade ettikleri görülmüştür. “Çocukluğa duyulan özlem” ifadesi kullanıcılar tarafından en çok vurgulanan duygu olmuştur. Bu durumun çocukluğa atfedilen imgelerde ortaya çıkan çocukluğa özlem yorumunu doğruladığı düşünülmektedir. Bu duyguyu “masum” nitelmesi takip etmektedir. Kunt- Bulut (2015) tarafından gerçekleştirilen okul öncesi öğretmenlerinin çocukluk anlayışlarının incelendiği çalışmada katılımcıların çocukluğu; masumiyet – saflık olarak tanımladıkları görülmektedir. Bu sonuç sosyal medyada fotoğraf paylaşan kişilerin çocukluğu masum olarak nitelendirmelerine paralel görünmektedir. Literatürde masum çocuk imajının içeriği incelendiğinde, Sorin (2005)’ e göre masum çocuk imajının çocuğu yetersiz, korunmaya muhtaç, bağımlı ve yetişkin tarafından doldurulmayı bekleyen boş bir levha olarak resmettiği görülmektedir. Fotoğraflarda çocukluğu masum olarak nitelendiren kullanıcıların aynı zamanda çocukluğa karşı özlem duymaları korunma ihtiyacı ile çocukluğa özlem arasında ilişki olduğu düşüncesini akla getirmektedir. Ayrıca Kunt- Bulut (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, okul öncesi öğretmenleri tarafından sıkça çocukların masumluluğu ile bir yetişkinin bakımı altında olduğu ve bu gereksinimlerinin karşılanması gerektiği vurgulanmıştır. Masum çocuk imajı ile gereksinimler arasında bir bağ bulunmaktadır. Kullanıcıların çocuklukla ilgili paylaştıkları fotoğraflarda hem gereksinimlere hem de çocukluk döneminin masumluluğuna dikkat çekmeleri de bu durumu doğruladığını düşündürmektedir.

Diğer kategorisinde incelenen fotoğraflarda kullanıcıların en çok çocukluğun zaman içinde değiştiği görüşünü belirttikleri ortaya çıkmıştır. Literatürde çocukluk çalışması ile ilgili kaynakların hemen hepsinde çocukluğun her toplum için farklı değerlendirilebildiği gibi geçmişten günümüze de birçok değişikliğe uğradığı belirtilmektedir. Özellikle 20. Yüzyıldan sonra çocuklukla ilgili yapılan çalışmaların arttığı, çocuğa ve çocukluğa bakış açısının da değiştiği gözlemlenmiştir (Archard,2004; Elkind,1999; Heywood,2003; Onur,2005; Postman,1995; Sorin,2005). Çocuk ve çocukluk kavramlarının geçmişten günümüze hatta geleceğe kadar daim olduğu görüşünü vurgulayan Postman (1995) tarihsel süreçte çocuğun ancak 10. yüzyılda küçük bir yetişkin olarak resimlendirilebildiğini, 17. yüzyılda ise çocukların kıyafetlerinin değiştiği yetişkinlerden farklı giyinerek ilk elbiselerine sahip oldukları, oyuncaklara kavuştuklarını anlatmaktadır. Hatta Postman (1995)' a göre yetişkinlikten ayrı bir dönem olarak fark edilmeye başlanan çocukluk fikri, günümüzde yetişkinlikle çocukluk arasındaki çizginin aşınmasıyla çocukluk fikrinin yeniden yok oluşunu göstermektedir.

Sonuç olarak; çocukluğa atfedilen imgerelerde kullanıcıların en çok çocukluk dönemlerine özgü yiyecekleri ve oynadıkları oyunlarla oyuncakları paylaştıkları görülmüştür. Çocukluğa atfedilen sözcükler/duygularda ise kişilerin en çok çocukluğa karşı özlem duydukları ve çocukluk yaşantılarının zaman içerisinde farklılaştığı görülmüştür. İnsanların çocuğa ve çocukluğa bakış açısının ve bu kavramları nasıl değerlendirdiklerinin araştırılmasının gerekliliği düşüncesi ile yapılan bu çalışmada; kişilerin genel olarak çocukluğa bakışlarının “masum” nitelmesini yansıttığı görülmektedir. Ayrıca kişilerin çocukluklarıyla ilgili fotoğraf paylaşımları ve çocukluk dönemlerine ilişkin duydukları özlemleri; çocukluk dönemlerine, yaşadıkları döneme kıyasla daha olumlu hislerle ve özlemlerle yaklaştıklarını düşündürmektedir. İncelenen fotoğrafların, çocukluğun zaman içindeki değişimine vurgu yaptığı söylenebilir. Çalışma bütünsel olarak ele alındığında kullanıcıların paylaşımlarının “yaşamın en güzel çağı çocukluk” fikrini yansıttığı, çocukluğun şimdiki zamandan daha masum ve mutlu bir dönem olduğu düşüncesinin baskın olduğu söylenebilir Bu çalışma sanal ortamlarda konu etiketleriyle fotoğraf paylaşılan başka siteler üzerinde de gerçekleştirilebilir. Ayrıca sadece fotoğraflarla sınırlı kalmayıp kişilerin düşüncelerini metin halinde paylaştıkları sosyal paylaşım ağlarında da farklı araştırma yöntemleri kullanılarak çocukluk anlayışları incelenebilir.

EXTENDED ABSTRACT

Problem: *Unlike infancy, childhood is not a biological category but a social construct (Postman, 1995). Therefore, the “childhood” concept is regarded differently in each society and in addition to this, it is perceived distinctly among individuals and this perception can change over time (Postman,1995; Heywood,2003; Sorin,2005). For that reason, it is difficult to make a common definition of “childhood”. However, despite these distinct perceptions towards childhood, it can be defined as a stage that requires a safe environment for playing games and growing up before adulthood (Bellamy, 2005). Research on childhood started with “Centuries of Childhood” published by Aries in 1962. In this work, Aries made effective definitions and explanations in terms of discovery of childhood. In light of Aries’ studies, it has been understood that children have social and cultural values and from this understanding, a new platform in which childhood can be discussed by societies has emerged (as cited in Heywood, 2003).*

Childhood researchers strongly stress that societal point of view through childhood is extremely important because this point of view can affect the services offered for children in societies (James & James, 2012; Johnny, 2006; Mayall, 2000; Punch, 2003; Quennerstedt & Quennerstedt, 2014; Sorin, 2005; Tisdall & Punch, 2012; Uprichard, 2008; Woodhead, 2004). Examining the socialization process, it can be seen that individuals have gone through huge changes throughout history. In this process, generally, societal approach to children has also changed. Meanings ascribed to childhood by a society are extremely important because those ascribed meanings to childhood reflect the world-view and vision of that society. In history, it is much more possible to find more information about childhood as a sum of abstract thoughts rather than concrete information related to children (Elkind, 1999; Heywood, 2003; Onur, 2005; Postman, 1995; Tan, 1989). Adults have written about childhood, which is an abstract concept, more than about children and in this way they have revealed how societies approach to children in their era. The point of view towards child and childhood differs in terms of societies' and families' approaches as the time and place change (Onur, 2005). The physical and psychological features of the environment where childhood is lived affect both the development in childhood and understanding of childhood (Jenks, 2005). Definitions and meanings assigned to child and childhood concepts bear characteristics and indicators in many areas ranging from the rights given or not given to children, the behaviours expected from children and children crimes, punishments and juvenile laws to education models for children (Tan, 1989).

There are a lot of studies conducted on perception of childhood. In these studies, different opinions and suggestions were made about definitions of child and childhood, the place of child in history and the status of child in our day (Archard, 2004; Elkind, 1999; Heywood, 2003; Onur, 2005; Postman, 1995; Sorin, 2005). These studies range from examination of the magazines and books related to children to research on occupational groups that work with children. However, there is no study on the shared texts or photos about children in virtual environments in literature. In virtual environments, individuals have various sharings about childhood. For that reason, this study is thought to be necessary because it is believed that these sharings individuals make under no external pressure and force in virtual environments reflect their own and true thoughts. One of the pioneers in childhood research, Elkind (1999) stresses the importance of the studies conducted and to be conducted on childhood with his expression : " Without a cumulative change in our understanding of little child in society, we cannot go much further." In this study, it is thought to be necessary to examine how individuals perceive child and childhood and how they evaluate these concepts to be able to realize a change in individuals' understanding of childhood,

Aim of the Study: The purpose of this study is to present the point of views of the people who shared photos on social media with "childhood hashtag" (#childhood) towards childhood. In the study, these two questions are tried to answer:

What images are attributed to childhood by these people?

What expressions and emotions are attributed to childhood by these people?

Method: This study is qualitative research (Creswell, 2013; Glesne, 2013; Merriam, 2013). In qualitative studies, not only interviews and observations but also documents and visual materials are basic resources of information. In qualitative studies there are three traditional data collection methods: interviews, observations and document analysis. The documents that can be obtained on virtual environments can be used in qualitative research, too. Data collection from virtual environments through different ways is called "Online Data Collection" in the related literature

(Glesne, 2013). This method was used to collect data in this study. The sampling of the study consists of 400 photographs chosen through criterion sampling technique, which is among improbable sampling techniques (Patton, 2014). The obtained data was analysed through content analysis. Since categories were formed regarding the research questions and codes were formed after examining the chosen photographs, the deductive analysis stages were followed (Creswell, 2013; Glesne, 2013; Merriam, 2013). The results of the study was discussed under “Images attributed to childhood” (Figure 1) and “Expressions/Emotions attributed to Childhood” (Figure 2) categories.

Findings and Conclusions: The findings obtained through the examinations and analysis of the photographs shared by the people with the #childhood were put under 2 main categories as images attributed to childhood and expressions/emotions attributed to childhood. The subcategories and codes were explained in terms of the findings. As a result, among images attributed to childhood, the most shared ones were observed as food, games and toys peculiar to childhood stage. Among expressions/emotions, the users who shared photos were mainly seen expressing their longings for their childhood years and highlighting how childhood expressions have been changed over time. Regarding the suggestions, new studies can be done to examine and analyse the photographs on different websites. Besides this, new studies can be conducted on the analysis of the users’ texts they share on different social media websites through different research methods to examine their perception and understanding towards childhood.

5. Kaynakça

- Ahioğlu-Lindberg, E.N. (2012). Çocuk Yetiştirme Açısından Türkiye’de Çocukluğun Tarihi. *Pamukkale Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi* (31), 41-52.
- Aksoy, A. B. & Gür, Ç., (2008), Ortadoğu Ülkelerinde Aile Yapısı ve Çocuğa Bakış, *Kastamonu Eğitim Dergisi* 16 (1) s.49 – 60.
- Archard, D. (2004). *Children Rights and Childhood*. (2nd ed.) London: Routledge.
- Avcı, N., Kara, C., Ayhan, S., Güngör, N. & Kayacık, K. (2014), Investigation of prospective teachers’ understanding of childhood. Erpa Congress, 6-8 June 2014, İstanbul. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*.
- Bellamy, C. (2005). Dünya Çocuklarının Durumu Çocukluk Tehdit Altında. *UNICEF*
- Corsaro, W. A. (2011) *The Sociology of Childhood* (3rd ed.) London: SAGE
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri. [quantitative, qualitative and mixed Approaches]* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.) Ankara: Siyasal
- Elkind, D. (1999). *Çocuk ve Toplum- Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler*. (B. Onur, Dü. & D. Öngen, Çev.) Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Arastırma ve Uygulama Merkezi
- Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş*. Ankara: Anı.
- Gurbetoğlu, A. (2007). II. Meşrutiyet Dönemi Çocuk Dergilerinde Çocukluk Anlayışı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40 (2), 63-92
- Güvenç, B. (1997). Çocuk ve kültür:Çocukluk, Erginlik ve Kültür. *Çocuk Kültürü (1. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi)*, 15-30.
- Heywood, C. (2003). *Baba Bana Top At!- Batı’da Çocukluğun Tarihi*. İstanbul: Kitap
- Holt, J. (2000). *Çocukluktan kaçış*. (S. Yılandı & S. Aksoy, Çev.). İstanbul: Beyaz

- Irmak, T. Y. & Engin, A. (2003). *İlkokul Kitaplarında Çocuk İmajı*. IV. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri 15-17 Ekim 2003
- James, A. (2001). "Yeni" Çocukluk Sosyolojisinde Sorunlar, Yaklaşımlar ve Pratikler: B. Onur (eds.), Dünya'da ve Türkiye'de Değişen Çocukluk- III. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi içinde (s. 27-36). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- James, A., & James, A. (2012). *Key concepts in childhood studies*. London: Sage.
- James, A. & Prout, A. (2015) Re-presenting childhood: time and transition in the study of childhood in (pp. 202-223) *Constructing and Reconstructing Childhood*, Londra: Falmer
- Jenks, C. (2005). *Childhood* (2nd ed.). London: Routledge.
- Johnny, L. (2006). Reconceptualising Childhood: Children's Rights and Youth Participation in Schools. *International Education Journal* , 7 (1), 17-25.
- Kunt-Bulut, M. (2015). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukluk Anlayışı*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Mayall, B. (2000). The sociology of childhood in relation to children's rights. *The International Journal of Children's Rights*, 8 (3), 243-259.
- Merriam, S. (2013). *Nitel Araştırma*. Ankara: Nobel
- Onur, B. (2005). *Türkiye'de Çocukluğun Tarihi*. Ankara: İmge
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Çev. Edt.). Ankara: Pegem.
- Postman, N. (1995). *Çocukluğun Yokoluşu*. (K. İnal, Çev.) Ankara: İmge.
- Punch, S. (2003). Childhoods in the Majority World: Miniature Adults or Tribal Children? *Sociology*, 37 (2), 277-295.
- Quennerstedt, A. & Quennerstedt, M. (2014) Researching children's rights in education: sociology of childhood encountering educational theory. *British Journal of Sociology of Education*, 35 (1), 115-132.
- Rousseau, J. (2011). *Emile ya da Çocuk Eğitimi Üzerine*. (M. Baştürk, & Y. Kızılcım, Çev.) Ankara: Kilit.
- Sheridan, M., Howard, J., & Alderson, D. (2010). *Play in early childhood: From birth to six years*. Routledge.
- Sorin, R. (2005) Changing Images of Childhood- Reconceptualising Early Childhood Practice. *International Journal of Transitions in Childhood* , 1, 12-21.
- Tan, M. (1989). Çağlar Boyu Çocukluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* , 23 (2), 71-88.
- Tisdall, E. K. M., & Punch, S. (2012). Not so 'new'? Looking critically at childhood studies. *Children's geographies*, 10 (3), 249-264.
- Uprichard, E. (2008). Children as „Being and Becomings: Children, Childhood and Temporality. *Children & Society* , 22, 303-313.
- Wikipedi, (2016). Instagram. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Instagram> adresinden erişilmiştir.
- Woodhead, M. (2004). Early Childhood Development: A Question of Rights. *International Journal of Early Childhood*, 37 (3), 79-98.